

HØRINGSSVAR – STATEN OG DEN NORSKE KIRKE - ET TYDELIG SKILLE

Sola menighetsråd takker for anledningen til å avgi uttalelse til høringen om et tydelig skille mellom Staten og Den norske kirke. Saken er behandlet i menighetsrådets møte 16.10.2014.

Vi forstår derfor det fremlagte forslaget til lovendringer som et første skritt på veien mot å gi kirken større selvstendighet og at det i neste skritt vil være aktuelt med en kortere rammelov som regulerer forholdet mellom staten og Den norske kirke. Dette vil vi gi vår støtte til.

Soknets stilling

Sola menighetsråd er først og fremst opptatt av soknet status i en ny kirkeordning. Soknets rettslige status og handleevne må føres videre og stå fast. Soknet er kirkens viktigste enhet og kjerne. Kirken liv lever i soknet. Det må være tydelig hva som menes med at soknet er kirkens grunn-enhet også rettslig. Vi opplever et stykke på vei i høringsnotatet at samme terminologi kan forstås forskjellig. Vi mener at soknets rettslige status ikke skal innordnes i et overordnet nasjonalt rettssubjekt.

Vi ser behovet for et nasjonalt og et regionalt nivå. Disse nivå må være et eget rettssubjekt i tillegg til soknet. Det nasjonale og regionale nivå skal etter vårt syn legge til rette for virksomheten i det lokale soknet. Videre trengs et Kirkemøte som vedtar nasjonale liturgier, representerer DnK i ulike overordnede sammenhenger, vedtar overordnede budsjetter osv. Biskop med tilsynsansvar er nødvendig for kirken, som kan motivere og tilrettelegge osv. Vi mener at disse ovennevnte organers rolle og fokus må være å understøtte liv og arbeid i soknene. Vi mener at vi ikke er tjent med en sentralstyrt kirke hvor soknet rettslige status er avledet av det nasjonale rettssubjektet.

Sola menighetsråd støtter derfor hovedforslaget i høringsnotatet om å etablere rettslig handleevne til Den norske kirke sentralt. Vi støtter også forslaget om at prestedtjenesten og virksomheten knyttet til de sentrale og regionale kirkelige råd utskilles fra staten og ikke lenger forstås som statlig virksomhet.

Vi vil som overordnede føringer legge vekt på spørsmålet om forslagene bidrar til gode og forutsigbare rammer for Den norske kirke som landsdekkende folkekirke. Om forslagene legger grunnlag for en fase 2 med enn bedre og enklere organisert kirke. Om forslagene bidrar til å bekrefte lokalkirkelig selvstendighet og redusere utfordringene med den organisatoriske todelingen av Den norske kirke.

Det nasjonale rettssubjekt

Sola menighetsråd mener det er nødvendig at Den norske kirke også får rettslig handleevne på sentralt nivå. Vi er imidlertid usikre på om det nye rettssubjektet det skal hete «Den norske kirke». En slik navnebruk kan legge opp til en kirkeordning hvor soknet inngår i det nasjonale rettssubjektet. Sola menighetsråd vil gå klart imot en slik organisering. Det er soknene hver for seg og samlet som i dag utgjør hovedelementet i det som i dag forstås som Den norske kirke. I utgangspunktet er det de sentrale og regionale organ som trenger rettslig handleevne ved siden av soknene. KA foreslår at det nasjonale rettssubjekt kan få navnet «Kirkemøtet». Vi støtter KA sitt forslag eller noe tilsvarende for å unngå tvil om hva rettssubjektene i Den norske kirke er.

Lovutforming

Som følge av vårt hovedansliggende ønsker vi at forslaget til ny § 2 endres. Forslaget slik det foreligger er uheldig fordi det er to ulike betydninger av samme begrep i samme lovbestemmelse. Vi ønsker derfor at gjeldende omtale av soknets rettslige handleevne beholdes i sin nåværende form og at bestemmelsen vedrørende det nye rettssubjektet kommer som et nytt ledd i § 2.

Soknets oppgaver og ansvar

Departementets forslag om å videreføre den rettslige selvstendighet soknene har i dagens kirkelige lovgivning støttes. Sola menighetsråd er samtidig opptatt av at lovgivningen ikke kan komme til å

svekke soknenes selvstendighet. Kirkeordningen bør utvikles videre med tanke på større myndighetsoverføring til soknene. En bred drøfting av en den fremtidige oppgavefordelingen mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå i Den norske kirke vil være nødvendig. Høringsnotatet har uten nærmere refleksjon lagt til grunn at statens myndighet på alle forvaltningsområder direkte overføres til et tilsvarende nasjonalt kirkelig organ. I en fremtidig kirkeordning kan flere oppgaver gjerne legges til soknenivå.

Soknets rettigheter

Det foreslås en ny bestemmelse i kirkeloven som sikrer geistlig betjening i alle sokn. Dette er en lovregulering Sola menighetsråd støtter og som i realiteten er en lovfesting av dagens forutsetninger for geistlig betjening i alle sokn. Soknets medvirkning og medansvar for prestatjenesten er imidlertid ikke nærmere omtalt. Dette kan da forstås slik at soknets forhold til presten skal fortsette som nå, nemlig som en tjeneste som er organisert ved siden av soknet og hvor soknet blir en mottaker av tjenester som en ikke direkte har innflytelse på. Sola menighetsråd mener at en fremtidig kirkeordning må knytte prestatjenesten og soknets organer nærmere sammen og at soknets rettigheter i forhold til prestatjenesten må bli lovfestet.

Framtidig arbeidsgiveransvar for kirkelig personell med staten som arbeidsgiver

Høringsnotatet legger opp til at det nye sentrale rettssubjekt utledet av Kirkemotet vil overta ansvaret som arbeidsgiver for de kirkelige tilsatte som har staten som arbeidsgiver. Det vil si biskoper, proster, prester og de ansatte i de sentralkirkelige organer, samt bispedømmerådene. Dette er i tråd med Kirkemotets vedtak fra 2013.

Flere høringer, blant dem høringen knyttet til det såkalte Refleksjonsnotatet i 2012, har vist at de lokale organer i hovedsak ønsker en annen ordning der alle som arbeider på lokalt plan i Den norske kirke skulle ha et demokratisk organ som opptrer på vegne av det lokale rettssubjekt som sin felles arbeidsgiver. Sola menighetsråd er blant dem som klart har pekt på den ordningen. Kirkemotet 2013 har anbefalt en midlertidig ordning der alle nåværende stats tjenestemenn, inkludert menighetsprestene, får sitt ansettelsesforhold i det sentrale rettssubjekt. Vi mener at den løsningen er en unødvendig omvei. Vi tar imidlertid valget til etterretning.

Høringsnotatet legger opp til at endringene i lovgivningen i denne omgang kun skal være de nødvendige sett i relasjon til grunnlovsendringene i 2012. De skal være av midlertidig karakter. Vi forstår at man vil være forsiktig med å foreslå lovreguleringer når det gjelder en fremtidig ansvarsfordeling mellom de nåværende statskirkelige forvaltningsorganer. Det skal en fremtidig selvstendig kirke selv kunne rå over. Det legges derfor opp til at det er Kirkemotet som skal fastsette hvilke av de sentrale og regionale organer som skal ivareta arbeidsgiveransvaret evt. deler av dette.

Sola menighetsråd mener likevel at i en omstillingsfase en løsning der det er kirkeloven som utpeker hvilke(t) av organene som får ansvaret som arbeidsgiver på vegne av det sentrale rettssubjekt er å foretrekke. Visse arbeidsgiverfunksjoner for prestene som i dag ligger hos bispedømmeråd/biskop kan dermed legges til soknets organer og dermed bekreftes gjennom kirkeloven. Kirkerådet kan da eventuelt være klageorgan i bl.a. disiplinærsaker i bispedømmene.

En lovregulering av disse forhold kan godt begrunnes dels ut fra at det gjøres analogt med forholdene i soknene og dels av hensyn til tidspress, stabilitet og forutsigbarhet i arbeidsgiver-relasjoner i en krevende omstillingsfase. Risikoen vil være at ordningen blir unødig tungvint å få endret. Muligheten for å få utarbeidet en overgangslov med tidsbegrenset varighet bør derfor vurderes på dette området.

Det foreslås en endring av Kirkerådets sammensetning og karakter for i større grad å kunne ta høyde for nye utfordringer. Sola menighetsråd støtter en utvikling langs de linjer som her antydes. Slik kan Kirkerådet videreutvikles som styre etter privatrettslige regler og med arbeidsgiveransvar for sentralkirkelig personell, inkludert for biskoper mv.

Klageorgan

Høringsnotatet foreslår at disiplinærvedtak (oppsigelse, avskjed og suspensjon) for ansatte i det nasjonale rettssubjektet skal kunne påklages til en uavhengig klagenemnd, og at Den norske kirke v/klagenemnda skal være rett saksøkt i saker om disse avgjørelsens gyldighet. Sola menighetsråd mener at det er viktig at disiplinærvedtak gjøres av ansvarlig arbeidsgiver. De skal ikke kunne påklages. Det er vanskelig å se en klar begrunnelse for et slikt grep. Arbeidsmiljøloven regulerer håndteringen av slike saker. Faren for at et slikt overordnet organ i virkeligheten skaper uryddighet, handlingslammelse og ansvarsfraskrivelse er sterkt til stede. Det er også meget uheldig at det skal finnes to forskjellige ordninger for slike saker blant de kirkelige tilsatte. Sola menighetsråd ser ingen grunn til at et annet organ enn det tilsettende organ skal måtte overlate en eventuell påklaget avgjørelse til et overordnet organ. Arbeidsgiver må være rett saksøkt dersom en arbeidstaker ønsker å bringe saken inn for retten.

Det kan være behov for klagemulighet i Den norske kirke. Det vil i så fall handle om klage på vedtak i de kirkelige organene av mer forvaltningsmessig karakter. Noe tilsvarende finnes som ordning i kommunene hvor Fylkesmannen behandler klage på legaliteten i vedtak i kommunale organ.

Prestetjenestens uavhengighet

Det foreslås at det sentrale rettssubjekt får generell myndighet til å organisere og regulere prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste innenfor de rammene som gis av den alminnelige styringsretten. I den forbindelse foreslås også en bestemmelse om at preste-tjenesten «skal organiseres slik at prestene kan utøve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser» og at preste-tjenesten skal lovfestes.

Sola menighetsråd støtter intensjonen om å verne om preste-tjenestens uavhengighet. Vi er imidlertid opptatt av at preste-tjenestens uavhengighet handler om å kunne utøve tjenesten i tråd med de løfter som ordinasjonen krever og de pliktene og rettighetene som følger av dette. Preste-tjenestens uavhengighet kan derfor ikke handle om dens organisering, hvor og når presten skal tjenestegjøre eller hvordan preste-tjenesten avgrenses i forhold til eller samhandler med andre kirkelige ansatte. Det handler heller ikke om begrensninger i kirkelige styringsorganers ansvar. Sola menighetsråd kan ikke se at det er nødvendig at det lovfestes et slikt vern. Vi vil imidlertid ikke motsette oss en slik bestemmelse, men da under forutsetning at det er klart hva bestemmelsen faktisk omtaler.

Forslaget til bestemmelser om at det skal være prest i hvert sokn og biskop i hvert bispedømme støttes. Forslaget til en lovfesting av soknets rett til å bli betjent av prest forutsetter en aktiv forpliktelse fra staten til å sørge for en finansiering av en landsomfattende preste-tjeneste.

Vi støtter også at bispetjenesten i bispedømmene lovfestes slik at det ikke hefter seg tvil ved statens framtidige finansieringsansvar også for biskopene.

Sola menighetsråd mener imidlertid at en lovregulering av prosti og preste-tjenesten vil binde unødig muligheten for en annen mulig organisering av råds- og stillingsstruktur i Den norske kirke. Vi mener at de nødvendige lederroller og kirkelige tjenesteområder kan bestemmes av de kirkelige organer ut fra hensiktsmessighet. Det er for både tilstrekkelig og også viktig at kirkeloven omtaler den landsomfattende preste- og bispetjenesten.

Myndighet til delegasjon

Det foreslås bestemmelser som innebærer at Kirkemøtet/Kirkerådet ikke kan delegere for eksempel til soknets organer. Det er et hinder for å kunne delegere f.eks. arbeidsgiverfunksjoner til fellesråd/menighetsråd. Det foreslås også en bestemmelse om at soknets organer kan be bispedømmerådet om å ivareta oppgaver. Dette innebærer et hinder for å delegere nedover, men fri adgang til kunne gi oppgaver som ligger til soknets organer «oppover».

Virkingen er at det ikke blir mulig å utprøve alternative måter å organisere den kirkelige virksomheten på. Vi påpeker at de lokale kirkelige organene i stor grad har etterlyst dette. Særlig

gjelder dette muligheten for å prøve ut felles arbeidsgiveransvar på fellestrådsnivå der f.eks. prosti og fellestrådsområde er sammenfallende.

For Sola menighetsråd er det riktig og viktig at forslaget vektlegger å opprettholde soknets rettslige selvstendighet. Vi støtter i hovedsak forslaget om en delegasjonssperre mellom Kirkemøtets myndighet og soknene, noe som også understreker at det blant annet ikke er noe generelt over- eller underordningsforhold mellom de to typer rettssubjektene. Vi ønsker samtidig at det lovreguleres en åpning for utprøving av andre måter å løse oppgaver på mellom nivåene i Den norske kirke.

Vi støtter her KA som forslår at dette kan skje ved følgende tillegg til siste ledd i §§ 9, 14 og 23:

§ 9: Menighetsrådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av Kirkemøtet.

§ 14 Kirkelig fellestråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd eller av Kirkemøtet.

§ 23 Bispedømmerådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av menighetsråd eller kirkelig fellestråd

Organisatorisk todeling av Den norske kirke

I dag er Den norske kirke organisatorisk to virksomheter på lokalplanet, soknenes virksomhet og den geistlige virksomhet som er statlig. Denne todelingen bidrar til mye uklarhet, usikkerhet, ekstraarbeid og byråkrati. Sola menighetsråd ønsker at de endringene som nå skal gjennomføres bidrar til forenkling og til bedre samordning av den kirkelige virksomheten. Vi opplever nok at noen av forslagene bidrar tvert imot til å forsterke en organisatorisk todeling. Et eksempel på dette er forslaget klagenemd. Ordninger som omfatter en del av Den norske kirke bør i denne fasen ikke etableres.

Et annet eksempel på behov for bedre samordning mellom soknet og resten av Den norske kirke er på økonomiområdet. Høringsnotatet legger opp til at det nye rettssubjektet skal følge regnskapslovens bestemmelser. Samtidig foreslås at nåværende økonomiregler for soknene videreføres.

Sola menighetsråd mener at dette er uheldig og unødig. Det er et viktig anliggende at hele Den norske kirke kan forholde seg til ett felles økonomiregelverk og felles regnskapsprinsipper. Felles økonomiregelverk og regnskapsprinsipper legger til rette for å vurdere hele Den norske kirkes økonomi i en totalsammenheng, og samtidig muligheter for mer effektive og rasjonelle økonomi- og rapporteringsrutiner for Den norske kirke samlet sett. Felles anskaffelser av regnskapsprogrammer og rådgivning vil også bli lettere med et felles økonomiregelverk. Vi savner en grundigere vurdering av de to ulike økonomiregelverk som etter forslaget blir gjeldende, med siktemål å vurdere muligheten for et felles økonomiregelverk / regnskapsprinsipper for soknene og det nye rettssubjektet.

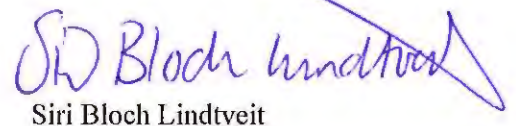
Trosopplæring.

I opprøpsingen av hvilke oppgaver staten også i fremtiden skal gi tilskudd til savner vi tilskudd til trosopplæringen. Av de totale statlige tilskudd utgjør dagens tilskudd til dette formål en så vidt stor andel av totalen, og større enn enkeltelementer som er nevnt, at det er naturlig at trosopplæringstilskuddet spesifiseres. Det er også viktig for Kirkemøtets videre forvaltning.

Med hilsen
SOLA MENIGHETS RÅD

Turid Tjora

leder Sola menighetsråd

Siri Bloch Lindtveit

daglig leder Sola menighet